

12 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	18.12.1951
Sıra no	12

Menkul sermaye iratlarından vergi tevkif olunmasını âmir bulunan Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesi hükmünün, ticari kazanç mürtebit bulunduğu ve mahiyeten onun bir cüzünü teşkil ettiği mülâhazasıyla, ticarî mevduata yürütülen faizler hakkında tatbik olunmaması, yani bu kabil faizlerden, borç olarak tahakkuk ettirildikleri tarihte vergi kesilmemesi hususu, 61 inci madde hükmüne müsteniden vâki müracaatlara karşılık olarak, bir kısım bankalara tebliğ olunmuştu.

Gelir ve bilhassa Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerinin tetkikından da anlaşılacağı veçhile, bir ticari muameleden doğan (Gelir Vergisi K. Madde 67 Kurumlar Vergisi K. Madde 1, 12, 13 ve 44) veya ticari bir işletme ile alâkalı bulunan her kazanç veya irat muhakkak ticari kazanç sayılmamış, gelirin unsurlarını teşkil eden kazanç ve iratlar kendilerini meydana getiren faaliyetlerin mahiyeti yani menşeleri itibariyle tarif ve tavsif olunmuştur. Ticari bir işletmeye dâhil veya onunla alâkalı bulunan iktisadi değerlerden mütevellit kazanç veya iratların ticari kazancın tesbitinde nazara alınarak, ona mûtaallik hükümlere göre hesaplanmasına işaret eden hüküm (madde 61), kazanç veya iradın vasıf ve mahiyetini tebdil etmekten ziyade, bir küll ve vahdet teşkil eden iktisadi değerlere ait irat ve kazançların tesbitini aynı rejime tabi tutmak mülâhazasına müstenit olup, tüccarlar diğer mükelleflerden ayrı bazı külfetler tahmil edilmiş olmasının bir neticesidir.

Bu itibarla mevzuubahis 61 inci madde hükmünü, 59 uncu maddede sayılan iratlar ve bu meyanda mevduat faizlerinden sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunanların, münhasıran ilgililerce ticari kazâncılarının tesbiti ve beyannamelerinin tanzimi sırasında nazara alınması gerektiğini derpiş eden; şekil ve usule ait bir hüküm olarak kabul etmek ve binnetice, mevduat faizlerinden aralarında her hangi bir tefrik yapmaksızın 82 nci madde gereğince, tahakkukları anında vergi kesilmek lâzımdır.

Diğer taraftan, 82 nci maddenin tatbikiyle ilgili olarak Danıştayca müttehaz 20/6/1951 gün ve 51/2754 sayılı bir kararda; Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinin 1 inci bendinin 4 üncü fıkrasıyla 2 nci bendinin son fıkrası hükümleri muvacehesinde Tarım Kredi Kooperatiflerinin, kendi kanunlarında ve vergi kanunlarındaki muafiyet hükümlerine rağmen menkul sermaye irâtları üzerinden gelir vergisi ödemeleri zaruretinin kabul edilmesi, bu noktai nazarın kazai mercilerce de yerinde görüldüğünü ifade eder.

Tarım Kredi Kooperatiflerinin birer ticaret şirketi olduklarına, bu gibi şirketlerin ticari faaliyetine bağlı ve aktifine dâhil olmıyan bir sermaye iradının mevcudiyeti tasavvur edilmeyeceğine göre, ticarî vasıfta olsa dahi, mevduat faizinden 82 nci maddeye müsteniden Gelir Vergisi tevkifatı yapılması Danıştayın bu kararıyla de kabul edilmiş olmaktadır.

Mevduat faizlerine 23 üncü maddenin 2 nci fıkrasında yazılı 200 liralık istisnanın sureti tatbikına gelince;

Mezkûr istisna, küçük tasarruf erbabına mahsus ve münhasır olduğundan, bunun, tacirlerin ticari bilânçolarına dâhil mevduatına yürütülen faizlere uygulanmasına imkân ve mahal yoktur. Bu sebeple 200 liralık istisnanın münhasıran tasarruf mevduatına uygulanması, 2999 sayılı Bankalar Kanununun 25 inci maddesine müsteniden tasarruf mevduat hesaplarından ayrı hesaplara gösterilen ticari mevduat faizlerine ise, bu istisnanın tatbik edilmemesi icap eder.

Bilgi edinilmesi ve ilgili müesseselere yapılacak tebliğ tarihinden itibaren gereğinin ona göre ifasının temini tamimen tebliğ ve rica olunur.

